

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Postboks 1025 Sentrum, 0104 Oslo
Telefon 21 02 34 00
Telefaks 21 02 34 01
Besøksadresse Tollbugata 35
Kontingentkonto 8380 08 68621
Bankkonto annet 8380 08 68605
post@forskerforbundet.no
www.forskerforbundet.no
Foretaksnr 971 422 505

Deres ref: 15/1647

Vår ref: 128062

Vår dato: 21.06.2015

Høringsuttalelse - NOU 2015:2 «Å høre til»

Forskerforbundet viser til Kunnskapsdepartementets høring på NOU 2015:2 «Å høre til. Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø», og oversender med dette vår høringsuttalelse til utredningen. Vår høringsuttalelse tar for seg kapittel 17 og forslaget om å overføre ressurser fra Statped til skoleeiere for å styrke PP-tjenesten.

Forskerforbundet er kritisk til forslaget om å overføre ressurser fra Statped til skoleeiere for å styrke PP-tjenesten. Statped og PP-tjenesten har ulike mandat og utfører komplementære tjenester som ikke kan sammenblandes. Dersom målet er å styrke PP-tjenesten må en søke andre løsninger enn å overføre ressurser fra Statped. Statped har en viktig oppgave i å gi spesialpedagogisk støtte til PP-tjenesten og derigjennom sikre at det tilbys tjenester på et kvalitativt godt faglig nivå og som til enhver tid er i samsvar med evidensbasert praksis. En overføring av ressurser fra Statped til PP-tjenesten vil svekke denne støttefunksjonen og det er stor fare for at det heller vil resultere i en kvalitativ svekking enn styrking av PP-tjenesten. Dette begrunnes i Statpeds 3 hovedmål:

- 1) å gi spesialpedagogisk støtte til kommuner og fylkeskommuner;
- 2) å ha spisskompetanse innenfor spesialpedagogiske fagområder og bidra aktivt til kompetanse- og kunnskapsspredning på disse;
- 3) å ha en strategi for prioritering av områder for forsknings- og utviklingsarbeid (FoU) og å være samarbeidspart for universiteter og høyskoler.

Hvorfor disse funksjonene er viktig for å styrke kvaliteten i PP-tjenestens arbeid er nærmere begrunnet nedenfor.

Spesialpedagogisk støtte.

Statped gir spesialpedagogisk støtte til kommuner og fylkeskommuner på individ- og systemnivå, spesielt opp mot små og sårbare grupper hvor forekomsten er så liten at det ikke er mulig å bygge opp kompetanse i kommunene. Overføring av stillinger fra Statped til PPT innebærer risiko for at små og sårbare grupper vil få et utilstrekkelig faglig tilbud pga mangel på kompetanse i kommunene og manglende tilgang på faglig veiledning fra et spisskompetansemiljø.

Spisskompetanse.

Spisskompetanse innebærer høy teoretisk og omfattende klinisk erfaring innenfor et område (Torshov kompetansesenter 2012). For å ha et fagmiljø for kunnskapen som

etterspørres, opprettholde kompetanse og videreutvikle et kraftfullt og effektivt støttesystem må det være flere fagpersoner med spisskompetanse. I sammensatte saker er det behov for flerfaglig spisskompetanse. Denne tjenesten har Statped i dag. Med sin spisskompetanse kan Statped bidra med veiledning for å heve kompetansen av PP-tjenesten og skoleansatte for hvordan man kan møte barn som f.eks. opplever seg krenket, oppdage mobbing og sette inn kvalitative tiltak og følge disse opp. Ved at Statped følger opp PP-tjenester, vil tjenesten fortsatt være sikret den spisskompetanse de selv ikke innehar. Ved å overføre ressurser fra Statped til PP-tjenesten, vil det gå på bekostning av praksisfeltets tilgang på spisskompetanse, som er nødvendig for å opprettholde et kvalitativt godt tjenestetilbud.

FoU-arbeid og evidensbasert praksis.

I Djupedal-utvalgets NOU 2015:2 «Å høre til» (Kap. 13.2.3.1) etterlyses blant annet longitudinell forskning og forskning som bruker både kvantitativ og kvalitativ metode for å generere ny kunnskap om:

- Marginaliserte grupper i skolen som opplever mobbing.
- Hvordan kryssdiskriminering mellom flere sårbarhetsområder hos barn og unge påvirker sannsynligheten for å oppleve mobbing.
- Hvordan godt foreldresamarbeid kan etableres i praksis, og hvordan foreldresamarbeidet i større grad kan være en ressurs for skolen.

Statped, i samarbeid med folkehelseinstituttet, er i gang med et forskningsprosjekt vedrørende mobbing og barn med spesielle behov. Formålet med denne undersøkelsen er å kartlegge forekomst, risiko og beskyttelsesfaktorer for mobbing av barn med spesielle behov, beskrive ulike kvaliteter i hvordan barnets foreldre opplever mobbingen, og å utvikle en empirisk fundert modell for forståelse av slik mobbing. Problemstillingene skal besvares ved hjelp av allerede innsamlete data fra verdens største longitudinelle kohort-undersøkelse, der man følger 108 000 barn og deres foreldre gjennom svangerskap og oppvekst (Mor-Barn undersøkelsen, MoBa), og en kvalitativ studie av et mindre utvalg foreldre der vi mer inngående kartlegger deres erfaringer.

Forskning viser at barn med spesielle behov er spesielt utsatt når det gjelder mobbing. Samtidig er ikke dette et prioritert forskningsområde. I tillegg er skolebaserte anti-mobbeprogram utviklet for typiske barn. Barn med spesielle behov kan ha andre kognitive forutsetninger for å forstå og respondere på krenkelser. Statped jobber blant annet med veiledning og kurs til foreldre, barnehager, skoler og kommuner, hvor målet er inkludering av barn med spesielle behov. Kunnskap som genereres fra dette prosjektet er vesentlig for å utarbeide tiltak og forståelse som hindrer at barn med spesielle behov, funksjonsnedsettelse og andre sårbarheter opplever ekskludering. Dette vil igjen bidra til å øke veiledningskompetansen innad i Statped, og føre til kunnskapsutvikling for brukere, PP-rådgivere, lærere og spesialpedagoger.

Flytting av ressurser fra Statped og inn i PP-tjenesten kan bidra til at fokuset for å utvikle kunnskap og tiltak for sårbare barn og mobbing, ikke ivaretas på samme måte. PP-tjenesten har ikke samme mulighet og mandat til å drive forskning og utvikle tiltak for sårbare grupper i barnehagen og skolen. Denne muligheten og mandatet bør fortsatt ligge hos sterke fagmiljøer i Statped, slik at Statped kan være en viktig bidragsyter inn i arbeidet med psykisk helse hos marginaliserte barn og unge. Samtidig kan ikke dette alene være et Statped-anliggende, men et ansvar som må følges opp i et bredere perspektiv. Elever med funksjonsnedsettelse utgjør en naturlig del av mangfoldet i en inkluderende skole. De må dermed på samme måte

inngå som en naturlig del av forskning på områder som har betydning for skolens arbeid med det psykososiale miljøet. Det samme gjelder forskning på mobbing og ekskluderingsmekanismer i fritidsmiljøene (jf. kapittel 20).

Med vennlig hilsen
Forskerforbundet

Petter Aaslestad
Leder

Hilde Gunn Avløyp
Generalsekretær